

CROP

Exposició de Països i Regions, Catalunya
Quadriennal de Praga 2023

Creació: Raquel Cors Munt, Albert Pascual Nogué i Carlota Ricart Amenós
Comissari: Marta Rafa Serra i Pau Masaló Llorà
Institut del Teatre, Barcelona

Per què ens preocupa ara el futur?

La societat occidental s'ha caracteritzat per un enfocament de la vida a curt termini, privilegiant el benefici d'uns pocs enfront del benestar comú (incloent en aquest benestar totes les formes de vida, el nostre entorn i ecosistemes). Fa segles que l'explotació capitalista i el colonialisme que han exercit els països amb més poder ha aniquilat el futur de moltes persones i cultures diverses. Resulta inquietant que ara que el canvi climàtic i la recent pandèmia de la covid-19 fa evident l'autodestrucció del nostre mode de vida i posa en risc la nostra pròpia supervivència, s'estigui estenent la tendència d'especular sobre el futur per trobar, ara sí, utopies que puguin salvar a "la humanitat".

Quin és el nostre paper com individus europeus en tot això?

L'Antropocè, com s'ha anomenat la darrera era geològica, caracteritzada pels efectes que els éssers humans estem provocant en processos geològics de milions d'anys, descriu aquest paper destructiu hegemònic que exercim.

Alfredo González Ruibal, arqueòleg del CSIC (Consejo Superior de Investigaciones Científicas), ho explica amb les següents paraules:

*"El shock del Antropoceno produce confusión. Ya nada es cómo pensábamos que era ¿Qué es un ser humano, qué un objeto, qué la naturaleza? Vivimos en una situación de inestabilidad conceptual, de indecibilidad: no tenemos palabras adecuadas para contar el Antropoceno. (...) El problema es que la ruina, escombros y polvo de nuestra era no son como los de otras eras. Su temporalidad es distinta, como lo son los efectos de esa temporalidad. Porque la gran mayoría de materiales usados en sociedades preindustriales desaparecen al quedar enterrados o expuestos a la intemperie (los orgánicos) o son fundamentalmente neutros (el granito de un muro, la arcilla de una vasija). En cambio, los desechos radioactivos continúan siendo peligrosos durante miles de años –la vida media del plutonio-239 son 241 siglos: más de 800 generaciones humanas.–"*¹

¹ Alfredo González Ruibal. "Sentir el Antropoceno". Catàleg de l'exposició *Hiperobjectes o ésser en tremolor* comissariada per Patricia Marqués. Can Felipa Arts Visuals, 2022.

Molts dels objectes creats per la societat capitalista com poden ser els dispositius tecnològics, residus químics i radioactius, materials de construcció, plàstics, noves fibres, etc. estan generant residus que superaran les nostres vides amb escreix, que contaminen i alteren l'ecosistema durant milers i milers d'anys. El que anomenem naturalesa es transforma irreversiblement a conseqüència d'aquests residus, de la mateixa manera que els nostres cossos. Dos exemples d'això serien el nou mineral anomenat Fordita, sorgit de les diverses capes de pintura que s'acumulen al sòl de les antigues fàbriques de cotxes de Ford, als Estats Units, o els microplàstics que formen part irremeiablement dels nostres cossos avui dia.

Malgrat que ens agrada parlar de virtualitat i immaterialitat en els nostres dies, la realitat és que ens devora la matèria. La societat de consum ha generat una materialitat monstruosa i excessiva i les noves tecnologies formen part també d'això; recordem les enormes granges de servidors plenes d'ordinadors, la quantitat de dispositius mòbils, els quilòmetres i quilòmetres de fibra òptica que envaeixen les ciutats i cada vegada més pobles.

Materialitat excessiva i temps excessiu, ja que la duració inabastable de molts d'aquests residus permet que convisquin i s'acumulin les seves capes en el present i que perdurin en els futurs que estan per venir. Aquest procés fa evident el temps profund, un concepte temporal geològic, que qüestiona la linealitat temporal que ha imperat en les societats judeocristianes occidentals. En geologia, els processos no comencen ni acaben, estan sempre en transformació. D'una llavor que va menjar un ratolí del plistocè, avui, n'ha nascut una flor i, què és? Una flor d'un dia o de 20.000 anys? Del plutoni-239 què en podrà esdevenir d'aquí a milers d'anys?

L'excés també és de subjectivitat. Mai havíem viscut una època tan autoconscient, desmesurada i narcisista com l'actual. I al mateix temps, mai havíem sigut tan conscients de la fragilitat del jo i el seu ínfim lloc en el món (González Ruibal, 2022).

El posthumanisme crític mira d'explicar-nos la descol·locació que estem vivint. El nostre propi excés ens desplaça del centre del cosmos on érem i passem de ser un jo a ser multitud, d'òrgans i organismes, éssers humans i no humans, entitats biogeo-

↑ Fordita. Mineral provinent de l'acumulació de capes de pintura al terra d'antigues fàbriques de Ford, a Detroit.

➤ Abocador de residus tèxtils a Ghana.

4 Dues de les peces que formen part de la investigació artística *Plantocè*, de Paula Bruna.

químiques amb les quals estem connectats i barrejats, de les que ja no ens podem separar perquè elles som nosaltres.

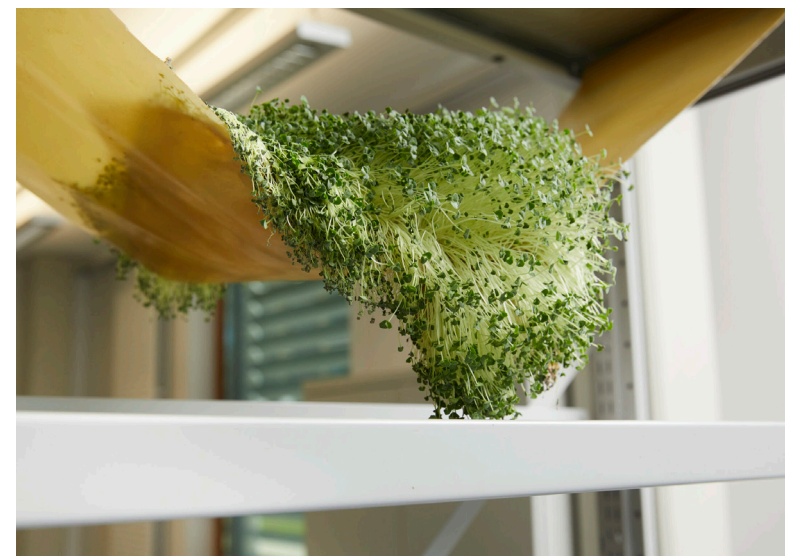
Les dualitats de la modernitat entren en crisi. Fins i tot el concepte de cos com un ens perfectament delimitat. La pell deixa de ser frontera per convertir-se en interfície, espai permeable, membrana plasmàtica. Perquè el que ha predominat a la història són éssers plurals i *dividuals*, cossos partibles i permeables. Simplement, ens n'hem oblidat (González Ruibal, 2022).

Paula Bruna, artista visual i ambientòloga, proposa el Plantocè, una era geològica ficcional on l'ésser humà com a centre del cosmos es desplaça per ser substituït pel regne vegetal. D'aques-

ta manera construeix relats des d'un altre punt de vista sobre el propi Antropocè. Desplaçar, intervenir, interrompre, subvertir els espais d'enunciació hegemònics és el que ens interessa desenvolupar amb la nostra proposta. No com a possibilitats utòpiques, sinó com a espais paradoxals que ens ajudin a pensar-nos d'altres maneres.

L'arqueologia contemporània, que se centra en els segles XX i XI, estudia les nostres pròpies societats des d'una visió arqueològica. En els seus inicis se'n va dir "arqueologia de nosaltres mateixos" i ha tingut diversos objectius: la caracterització arqueològica de l'era contemporània o la intervenció creativa en la materialitat present, entre altres coses. Nosaltres volem recolzar-nos en la seva visió i conceptualització per dur-la al terreny artístic i especulatiu, jugant a combinar el passat amb una materialitat d'un temps que encara no ha succeït, fent una arqueologia d'altres possibles futurs.

Enfront del context de confusió i incertesa que estem vivint, on, encara més, cal seguir posant en qüestió molts dels aspectes de la forma de vida de les societats occidentals i, per tant, el seu

lloc d'enunciació i representació, ens plantegem utilitzar les restes arqueològiques d'indumentària d'un teatre públic i nacional català per crear una ficció especulativa, a partir de la materialitat dels teixits. La tria d'aquest lloc institucional d'enunciació per la cultura catalana, és un marc de partida per poder-ne crear interrupcions, desplaçar algunes de les concepcions que la sostenen i obrir les seves potencialitats i significats. En quina base material se sosté la representació teatral d'una pretesa identitat col·lectiva? El joc material d'especulació que ens proposem fer ens permet forçar alguns límits i generar preguntes per qüestionar-nos algunes de les bases de la societat catalana i també europea; la individualitat, el sistema binari de pensament, la identitat nacional, la linealitat temporal, el poder dels espais de representació hegemònics, el colonialisme, el capitalisme.

Creiem que la idea de mirar cap al futur que es proposa ara des de diferents àmbits a Europa, s'ha d'abordar de manera crítica. Que el futur no ens serveixi, un cop més, per fugir endavant i no enfrontar els problemes que ja tenim en el present i que arrosseguem des del passat. Per això ens interessa l'arqueologia contemporània, per la seva capacitat de connectar, des de la materialitat de les nostres societats, passat, present i futur.

L'especulació a través d'una arqueologia del futur, ens ajuda a trobar unes altres coordenades per, en definitiva, mirar la nostra època des d'una altra perspectiva. Ens permet posar el focus en els malestars que avui segueixen sense resoldre's, i, també, pot obrir espais potencials en els quals poder construir alternatives.